

Charakterystyka obszarów przygranicznych przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski

Podmioty gospodarki narodowej I kwartał 2010 r.

Zewnętrzna granica Unii Europejskiej na terenie Polski liczy 1 163 km, co stanowi 33% długości granicy państwowej RP. Najdłuższy odcinek przypada na granicę z Ukrainą – 535 km (tj. 46,0%), nieco krótszy z Białorusią – 418 km (tj. 35,9%) i najkrótszy z Rosją (Obwodem kalininradzkim) – 210 km (tj. 18,1%). W strefie przygranicznej przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej po stronie polskiej znajduje się 214 gmin.¹ Obejmują one obszar ponad 35 tys. km² (ponad 11% powierzchni Polski), który zamieszkuje około 1,9 mln osób (5% ludności Polski).

W końcu I kwartału 2010 r. w strefie przygranicznej przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski w rejestrze REGON zarejestrowanych było 130,9 tys. podmiotów, co stanowiło 3,5% ogólnej liczby podmiotów w kraju. Spośród ogółu podmiotów zarejestrowanych w strefie przygranicznej na województwo warmińsko-mazurskie przypadało 27,0%, lubelskie – 26,2%, podkarpackie – 23,8%, podlaskie – 20,9%, mazowieckie – 1,4% i pomorskie – 0,7%.

Strefa przygraniczna zdelimitowana została na podstawie definicji zawartej w Rozporządzeniu (WE) nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. przy założeniu, że najmniejszą jednostką administracyjną jest gmina. Jako strefę przygraniczną przyjęto obszar gmin sięgający nie dalej niż 30 km od granicy. Jeśli część gminy jest położona w odległości między 30 a 50 km od linii granicy zaliczona została do strefy przygranicznej.

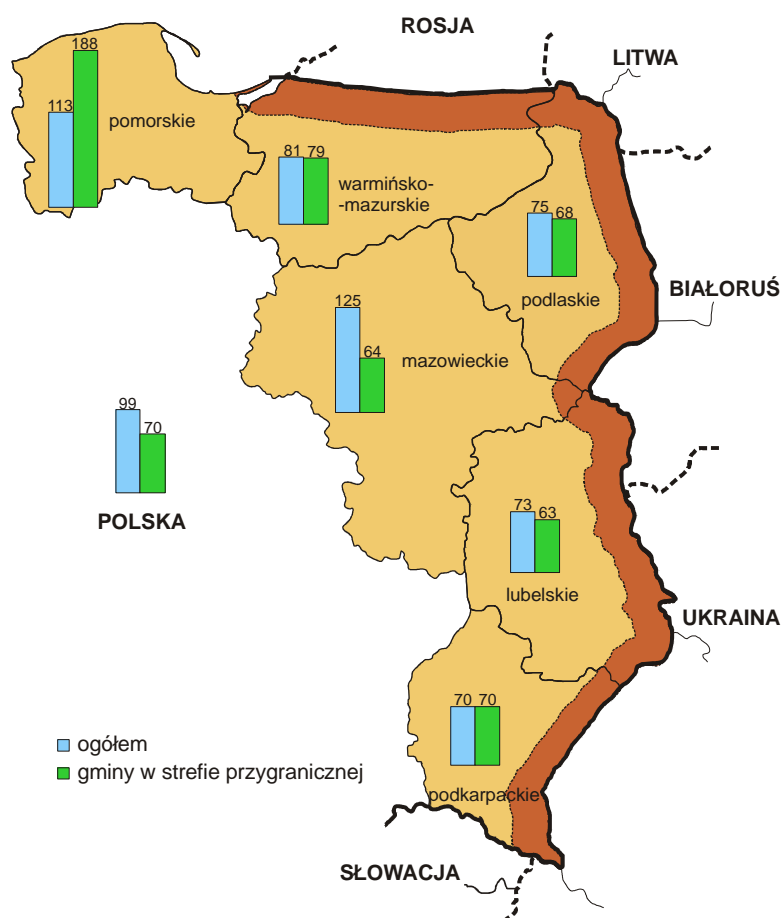
Dane o podmiotach zarejestrowanych w rejestrze REGON podano według stanu w dniu 31 marca 2010 r. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

¹ Przy delimitacji strefy przygranicznej uwzględniono Rozporządzenie (WE) nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r., Umowę między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, która weszła w życie 1 lipca 2009 r. (ustawa o ratyfikacji umowy z dnia 6 marca 2009 r.) oraz Umowę między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o zasadach małego ruchu granicznego podpisaną 12 lutego 2010 r. (ustawa o ratyfikacji umowy z dnia 20 maja 2010 r.).

Liczba podmiotów przypadająca na 1000 ludności w omawianych województwach wyniosła 98,8 i była podobna do średniej krajowej (99,0), natomiast w gminach strefy przygranicznej była znacznie niższa i wyniosła 70,0. W przeliczeniu na 1000 ludności największa liczba podmiotów gospodarki narodowej w strefie przygranicznej występowała w województwie pomorskim (187,7), a najmniejsza w województwie lubelskim (62,8).

Porównanie liczby podmiotów gospodarki narodowej w strefie przygranicznej przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na tle Polski i województw zaprezentowano na mapie 1.

Mapa 1. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności według województw

Analizując strukturę podmiotów według rodzaju prowadzonej działalności w gminach strefy przygranicznej

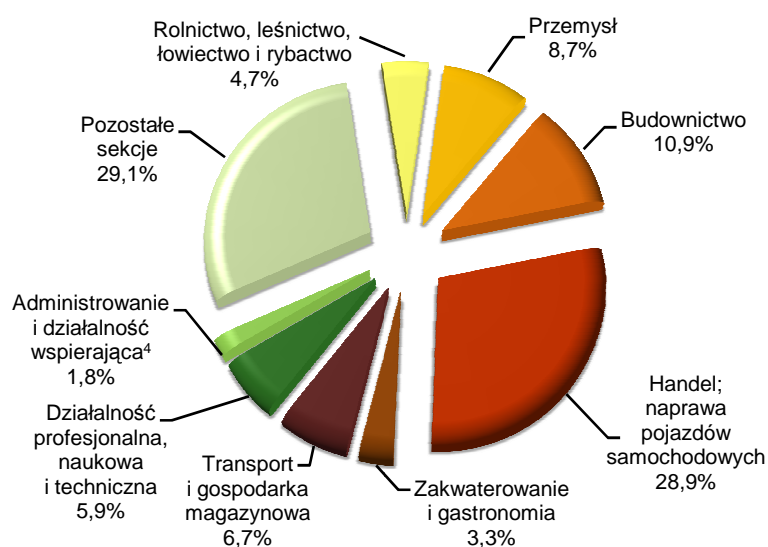
W strefie przygranicznej przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej zarejestrowanych było 130,9 tys. podmiotów, co stanowiło 3,5% ogólnej liczby podmiotów w kraju.

W strefie przygranicznej liczba podmiotów przypadająca na 1000 ludności wyniosła 70,0 i była znacznie niższa od średniej krajowej (99,0).

omawianych województw można zauważyć, iż największy udział stanowiły podmioty gospodarki narodowej należące do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych² (28,9%), budownictwo (10,9%) oraz przemysł (8,7%). W gminach strefy przygranicznej poszczególnych województw największy udział miały również podmioty gospodarki narodowej należące do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych, za wyjątkiem gmin strefy przygranicznej województw pomorskiego i warmińsko-mazurskiego, gdzie największy odsetek podmiotów gospodarki narodowej należał do sekcji zakwaterowanie i gastronomia³ (odpowiednio 39,6% i 24,5%).

Strukturę podmiotów gospodarki narodowej w strefie przygranicznej według sekcji PKD prezentuje wykres 1.

Wykres 1. Struktura podmiotów gospodarki narodowej w strefie przygranicznej według sekcji PKD

W końcu marca 2010 r. w omawianych województwach sektor prywatny obejmował 1 374,3 tys. jednostek, czyli 97,1% ogółu zarejestrowanych podmiotów.

Pełna nazwa sekcji według PKD 2007:

² Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

³ Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.

⁴ Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca.

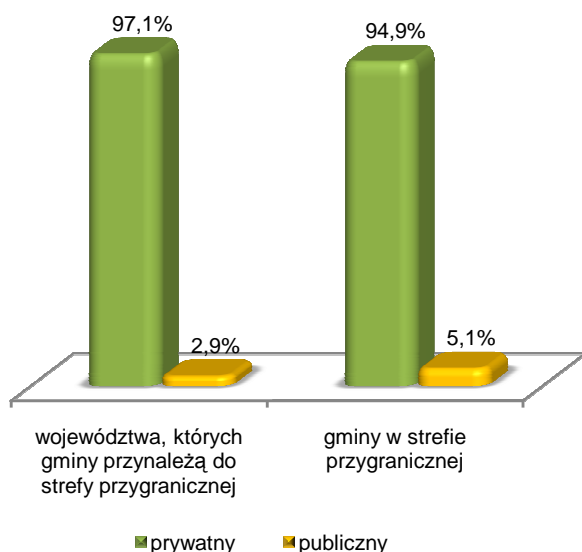
W strefie przygranicznej największy udział stanowiły podmioty należące do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (28,9%), budownictwo (10,9%) oraz przemysł (8,7%).

W gminach strefy przygranicznej udział sektora prywatnego stanowił 94,9% i był o 2,2 pkt. proc. niższy niż w analizowanych województwach strefy przygranicznej.

W gminach strefy przygranicznej wskaźnik ten był nieco niższy (o 2,2 pkt. proc.) i wyniósł 94,9%. Sektor publiczny w analizowanych województwach obejmował 40,8 tys. podmiotów (2,9%), a w gminach strefy przygranicznej 6,6 tys. (5,1%).

Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własności przedstawia wykres 2.

Wykres 2. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własności

Biorąc pod uwagę wielkość podmiotów ze względu na liczbę pracujących, zarówno w kraju, jak i w omawianej strefie przygranicznej zdecydowanie przeważały podmioty o deklarowanej liczbie pracujących do 9. W końcu marca 2010 r. ich udział w gminach strefy przygranicznej stanowił 94,6% ogółu podmiotów i był podobny do udziału w omawianych województwach (95,0%). Najwyższym poziomem tego wskaźnika charakteryzowały się gminy strefy przygranicznej województwa pomorskiego (97,5%), a najniższym województwa warmińsko-mazurskiego (94,3%). Podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 w gminach strefy przygranicznej stanowiły 4,5% zarejestrowanych podmiotów, a w analizowanych województwach 4,1%. W gminach strefy przygranicznej województwa pomorskie-

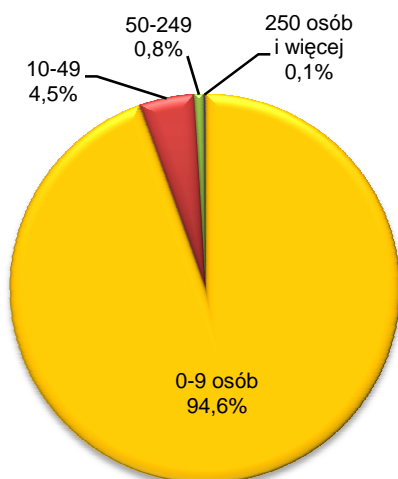
W gminach strefy przygranicznej udział podmiotów o deklarowanej liczbie pracujących do 9 stanowił 94,6% ogółu podmiotów i był podobny do udziału w omawianych województwach (95,0%).

Największy udział podmiotów o deklarowanej liczbie pracujących do 9 był w gminach strefy przygranicznej województwa pomorskiego (97,5%), a najmniejszy w województwie warmińsko-mazurskim (94,3%).

go wystąpił najniższy odsetek tych podmiotów – 2,4% podmiotów, a najwyższy w gminach strefy przygranicznej województwa mazowieckiego – 5,1%. W ogólnej liczbie podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON podmioty o deklarowanej liczbie pracujących 50 i więcej, zarówno w omawianych województwach, jak i gminach strefy przygranicznej posiadały niewielki udział.

Strukturę podmiotów gospodarki narodowej według deklarowanej liczby pracujących w strefie przygranicznej ilustruje wykres 3.

Wykres 3. Struktura podmiotów gospodarki narodowej w strefie przygranicznej według liczby pracujących

W końcu marca 2010 r. w gminach strefy przygranicznej zarejestrowanych było 5,5 tys. spółek handlowych, tj. 4,2% ogółu podmiotów, w tym liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego wyniosła 846. W strukturze spółek handlowych według form prawnych przeważały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – 84,7% spółek handlowych w omawianych województwach, a w gminach strefy przygranicznej – 77,5%. W dalszej kolejności uplasowały się spółki jawne (9,4% spółek handlowych w analizowanych województwach i 18,7% w gminach strefy przygranicznej), akcyjne (odpowiednio 3,3% i 2,1%), komandytowe (1,8% i 0,9%) oraz partnerskie (0,4% i 0,7%).

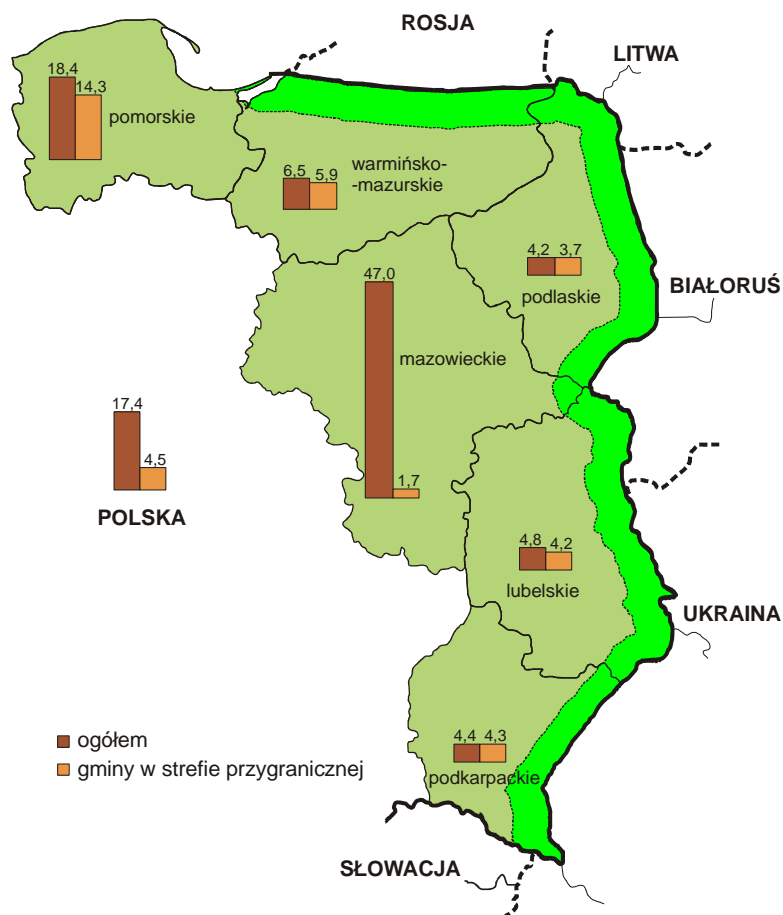
W gminach strefy przygranicznej było 5,5 tys. spółek handlowych, tj. 4,2% ogółu podmiotów, w tym liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego wyniosła 846.

W gminach strefy przygranicznej liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego przypadająca na 10 tys. ludności wyniosła 4,5 i była znacznie niższa od średniej krajowej (17,4).

W omawianych województwach zlokalizowane były także 373 spółki komandytowo-akcyjne, tj. 0,3% spółek handlowych, z czego zaledwie jedna występowała w strefie przygranicznej.

Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego przypadająca na 10 tys. ludności w omawianych województwach wyniosła 22,3, a po wyłączeniu mazowieckiego – 8,2. Analogiczny wskaźnik dla kraju wyniósł 17,4, natomiast w gminach strefy przygranicznej był znacznie niższy – 4,5. W przeliczeniu na 10 tys. ludności największa liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w strefie przygranicznej występowała w województwie pomorskim (14,3), a najmniejsza w województwie mazowieckim (1,7).

Mapa 2. Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności według województw

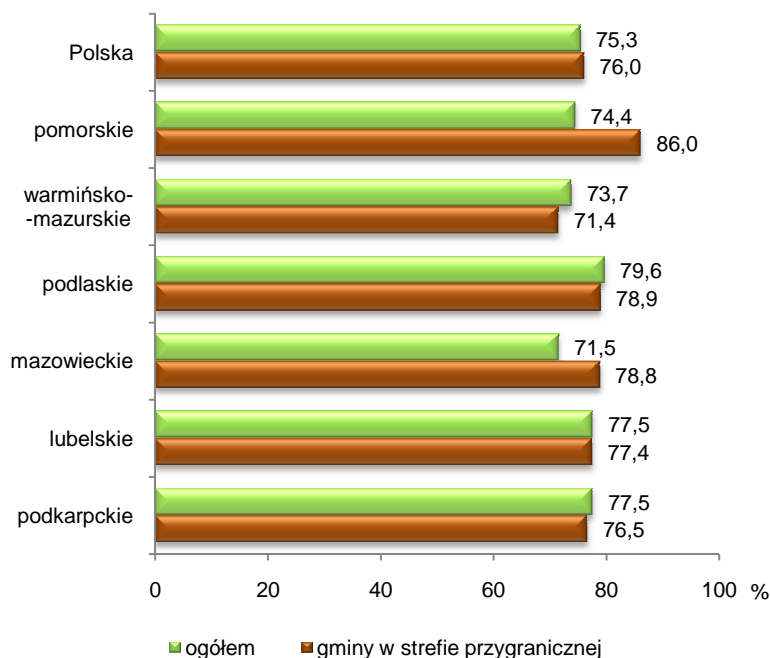
Największa liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w przeliczeniu na 10 tys. ludności była w gminach strefy przygranicznej województwa pomorskiego (14,3), a najmniejsza w województwie mazowieckim (1,7).

W strefie przygranicznej 3/4 podmiotów gospodarki narodowej stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i była to identyczna relacja jak w kraju.

Wśród podmiotów gospodarki narodowej zdecydowaną większość – ok. 3/4 – zarówno w omawianych województwach, jak i w strefie przygranicznej stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Niemalże identycznie kształtowała się ta relacja dla kraju.

Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej według województw ilustruje wykres 4.

Wykres 4. Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej według województw

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą przypadająca na 1000 ludności w omawianych województwach wyniosła 73,1 i była podobna do średniej krajowej (74,5), natomiast w gminach strefy przygranicznej była znacznie niższa i wyniosła 53,2. W strefie przygranicznej województwa pomorskiego na 1000 ludności przypadało 161,5 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i był to najwyższy wskaźnik spośród gmin strefy przygranicznej omawianych województw (dla porównania najniższy wskaźnik – 48,6 występował w gmi-

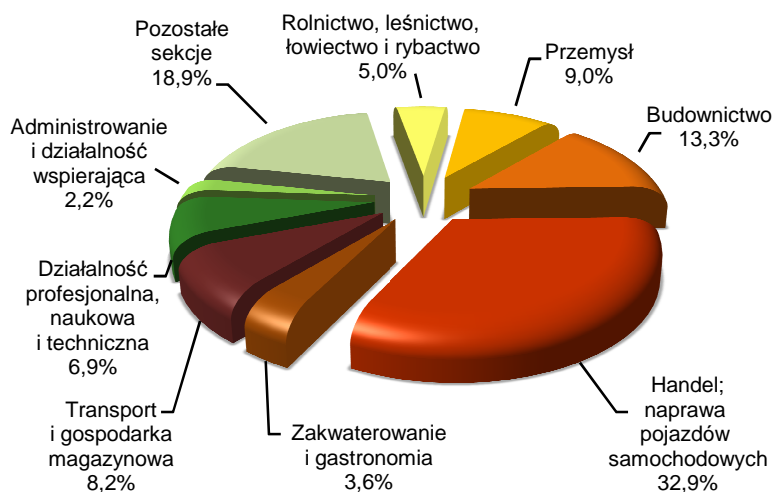
W gminach strefy przygranicznej liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności wyniosła 53,2 i była znacznie niższa od krajowej (74,5).

Największa liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności była w gminach strefy przygranicznej województwa pomorskiego (161,5), a najmniejsza w województwie lubelskim (48,6).

nach strefy przygranicznej województwa lubelskiego). Zdecydowana większość osób fizycznych w gminach omawianej strefy prowadziła działalność związaną z handlem; naprawą pojazdów samochodowych oraz budownictwem i przemysłem. Podobnie było w analizowanych województwach strefy przygranicznej.

Strukturę podmiotów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w strefie przygranicznej według sekcji PKD przedstawia wykres 5.

Wykres 5. Struktura osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w strefie przygranicznej według sekcji PKD

STREFA PRZYGRANICZNA PRZY GRANICY POLSKO-UKRAIŃSKIEJ

Strefa przygraniczna przy granicy polsko-ukraińskiej obejmuje 97 gmin, w tym miasta na prawach powiatu Przemyśl i Chełm. W końcu I kwartału 2010 roku liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w województwach podkarpackim i lubelskim wyniosła 54,3 tys., z czego w województwie podkarpackim zarejestrowanych było 31,1 tys. podmiotów, natomiast w województwie lubelskim – 23,2 tys.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w strefie przygranicznej przy granicy polsko-ukraińskiej wyniosła 54,3 tys.

W strefie przygranicznej przy granicy polsko-ukraińskiej na 1000 ludności przypadało 66,2 podmiotów gospodarki narodowej, z tego w województwie podkarpackim – 70,1, natomiast w lubelskim – 61,6.

W strefie przygranicznej przy granicy polsko-ukraińskiej na 1000 ludności przypadało 66,2 podmiotów gospodarki narodowej. W gminach strefy przygranicznej województwa podkarpackiego na 1000 ludności przypadało 70,1 podmiotów, a w województwie lubelskim – 61,6.

W strukturze własności w obu województwach występował przytłaczający udział sektora prywatnego (ponad 95% ogółu zarejestrowanych podmiotów). Analizując podmioty gospodarki narodowej według form prawnych można łatwo zauważyć, że dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowiły 77,1% podmiotów. Największa liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności w województwie podkarpackim była w gminach wiejskich: Lutowiska (143,1) i Cisna (123,1), a najmniejsza w gminach wiejskich: Pruchnik (22,9), Wielkie Oczy (23,7) oraz Chłopice (23,8). Z kolei w województwie lubelskim najwyższa wartość omawianego wskaźnika występowała w gminach miejskich: Tomaszów Lubelski (126,7) oraz Hrubieszów (87,5), a najniższa w gminach wiejskich: Sosnówka (20,8) i Rejowiec Fabryczny (19,3).

Wśród zarejestrowanych podmiotów w strefie przygranicznej występowało 2,1 tys. spółek handlowych, a wśród nich 13,8% spółek z udziałem kapitału zagranicznego (w województwie podkarpackim – 15,5%, w lubelskim – 11,4%).

Biorąc pod uwagę wielkość podmiotów ze względu na liczbę pracujących, zarówno w gminach strefy przygranicznej województwa podkarpackiego, jak i lubelskiego, zdecydowanie przeważały podmioty o deklarowanej liczbie pracujących do 9. W końcu marca liczba tych podmiotów w gminach strefy przygranicznej przy granicy polsko-ukraińskiej wyniosła 51,4 tys., co stanowiło 94,6% ogółu podmiotów tej strefy. Około 5% to podmioty o liczbie pra-

W strefie przygranicznej przy granicy polsko-ukraińskiej występowało 2,1 tys. spółek handlowych, a wśród nich 13,8% spółek z udziałem kapitału zagranicznego.

W gminach strefy przygranicznej przy granicy polsko-ukraińskiej liczba podmiotów gospodarki narodowej o deklarowanej liczbie pracujących do 9 wyniosła 51,4 tys., co stanowiło 94,6% ogółu podmiotów tej strefy.

cujących od 9 do 49. Niewielki udział stanowiły podmioty o liczbie pracujących 50 i więcej (0,8%).

STREFA PRZYGRANICZNA PRZY GRANICY POLSKO-BIAŁORUSKIEJ

Strefę przygraniczną przy granicy polsko-białoruskiej tworzą 83 gminy z województw podlaskiego, mazowieckiego i lubelskiego, w tym miasto na prawach powiatu – Biała Podlaska. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminach strefy przygranicznej województw podlaskiego, lubelskiego i mazowieckiego wyniosła 35,4 tys., z czego w województwie podlaskim zarejestrowanych było 18,8 tys. podmiotów, w lubelskim – 14,7 tys., natomiast w mazowieckim – 1,9 tys.

Na 1000 ludności w strefie przygranicznej przy granicy polsko-białoruskiej przypadało 62,0 podmiotów gospodarki narodowej, z tego w województwie mazowieckim – 64,2, podlaskim – 62,4 i lubelskim – 61,4.

W strukturze podmiotów według prawa własności dominował sektor prywatny, który stanowił 95,3% zarejestrowanych podmiotów.

Wśród form prawnych podmiotów dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które obejmowały 77,4% podmiotów. Największa liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą przypadająca na 1000 ludności w województwie lubelskim była w gminach miejskich: Włodawa (72,7), Międzyrzec Podlaski (66,7) i w mieście na prawach powiatu Biała Podlaska (68,4), a najmniejsza w gminach wiejskich: Rokitno (17,3) oraz Sosnówka (20,8). W województwie podlaskim najwyższą wartość tego wskaźnika miały gminy miejskie: Augustów (69,1) i Bielsk Podlaski (66,4), zaś najniższą gmina miejska Nowy Dwór (16,4).

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w strefie przygranicznej przy granicy polsko-białoruskiej wyniosła 35,4 tys.

Na 1000 ludności w strefie przygranicznej przy granicy polsko-białoruskiej przypadało 62,0 podmiotów gospodarki narodowej, z tego w województwie mazowieckim – 64,2, podlaskim – 62,4 i lubelskim – 61,4.

Wśród zarejestrowanych podmiotów w strefie przygranicznej występowało 1,6 tys. spółek handlowych, a wśród nich 16,7% spółek z udziałem kapitału zagranicznego. Najwyższy udział (18,0%) wykazywały gminy strefy przygranicznej w województwie lubelskim, zaś najniższy w mazowieckim – 9,1%.

Wśród zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej we wszystkich gminach strefy przygranicznej ponad 94% stanowiły podmioty o deklarowanej liczbie pracujących do 9. Około 5% to podmioty o liczbie pracujących od 9 do 49. Niewielki udział stanowiły podmioty o liczbie pracujących 50 i więcej (0,9%).

STREFA PRZYGRANICZNA PRZY GRANICY POLSKO-ROSYJSKIEJ

W skład strefy przygranicznej przy granicy polsko-rosyjskiej wchodzi 51 gmin, w tym miasta na prawach powiatu – Elbląg i Suwałki.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminach strefy przygranicznej województw warmińsko-mazurskiego, podlaskiego i pomorskiego wyniosła 45,0 tys., z czego w województwie warmińsko-mazurskim zarejestrowanych było 35,4 tys. podmiotów, w podlaskim – 8,7 tys., natomiast w pomorskim – 0,9 tys. Na 1000 ludności przypadało 81,4 podmiotów gospodarki narodowej, z tego w województwie pomorskim – 187,7, podlaskim – 84,8, warmińsko-mazurskim – 79,4.

Wśród zarejestrowanych podmiotów według prawa własności dominował sektor prywatny – 94,2% podmiotów, z tego najwyższy udział występował w gminach przygranicznych województwa pomorskiego – 98,0%.

Wśród podmiotów według form prawnych dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, któ-

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w strefie przygranicznej przy granicy polsko-rosyjskiej wyniosła 45,0 tys.

Na 1000 ludności w strefie przygranicznej przy granicy polsko-rosyjskiej przypadało 81,4 podmiotów gospodarki narodowej, z tego w województwie pomorskim – 187,7, podlaskim – 84,8, warmińsko-mazurskim – 79,4.

re stanowiły 73,2% i był to niższy wskaźnik w porównaniu z obszarami strefy przygranicznej przy granicy polsko-ukraińskiej i polsko-białoruskiej. W gminach strefy przygranicznej najwięcej osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą występowało w województwie pomorskim (86,0%), a najmniej w warmińsko-mazurskim (71,4%). W strefie przygranicznej w województwie podlaskim największa liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą przypadająca na 1000 ludności była w mieście na prawach powiatu Suwałki (54,6), a najmniejsza w gminie wiejskiej Szypliszki (29,0). W województwie warmińsko-mazurskim największym natężeniem tego wskaźnika charakteryzowało się miasto na prawach powiatu Elbląg (70,5), zaś najniższym – gmina miejska Górowo Iławeckie (17,5).

Wśród zarejestrowanych podmiotów w strefie przygranicznej występowało 2,0 tys. spółek handlowych, a wśród nich 15,5% spółek z udziałem kapitału zagranicznego. Ich udział w gminach strefy przygranicznej był najwyższy w województwie pomorskim (28,0%), a najniższy w województwie podlaskim (10,9%).

Wśród zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej ok. 95% to podmioty o deklarowanej liczbie pracujących do 9. Nieco ponad 4% to podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49. Niewielki udział stanowiły podmioty o liczbie pracujących 50 i więcej (1,0%).

Główny Urząd Statystyczny
al. Niepodległości 208
00-925 Warszawa
tel.: 22 608 30 00
<http://www.stat.gov.pl>

Urząd Statystyczny w Rzeszowie
ul. Jana III Sobieskiego 10
35-959 Rzeszów
tel.: 17 853 52 10, fax: 17 853 51 57
e-mail: SekretariatUSrze@stat.gov.pl
<http://www.stat.gov.pl/rzesz>

*Więcej informacji
o wschodnim pograniczu
Polski znajduje się na stronie
internetowej Urzędu
Statystycznego
w Rzeszowie:
<http://www.stat.gov.pl/rzesz>*

Ostatnio ukazały się:

- „Charakterystyka obszarów przygranicznych przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski – Powierzchnia i ludność w 2009 r.”
- „Ruch graniczny oraz przepływ towarów i usług na granicy polsko-ukraińskiej w 2009 r.”
GUS, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, czerwiec 2010.

Format B5, 141 str., cena:
książka – 25 zł, CD ROM
– 15 zł.